

Tantárgy neve: Határon túli magyar irodalom	Kódja: NBB_MA135K2	Kreditszáma: 2
A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: előadás/heti 2 óra előadás		
Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): kollokvium		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5. félév		
Meghirdetés gyakorisága: minden tanévben		
Oktatás nyelv (ha nem magyar):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -		
Tantárgyleírás		
Ismeretanyag: 1. A határon túli magyar irodalom fogalmi lehetőségei. 2. Trianon visszhangja és következményei a magyar irodalomban. A kisebbségi (nemzetiségi) irodalmak kialakulása a szomszédos országokban. Irodalmunk decentralizálódása. A határon túli magyar irodalmak közös és eltérő vonásai. A rész-egész viszony összefüggése, illetve a szülőföld-haza problematikája. 3. A romániai magyar irodalom története 1919-től napjainkig. Kós Károly, Benedek Elek, Gaál Gábor, Balogh Edgár és Szentimrei Jenő irodalomszervező munkássága. Az Erdélyi Helikon ideológiája: a transzszilvanizmus. Dsida Jenő költészete és Tamási Áron prózája. 4. Az erdélyi magyar irodalom esztétikai sokszínűsége és világképi gazdagsága 1944 után. A folytonosság letéteményesei: Méliusz József, Szabédi László, Horváth Imre. Az 1945 után induló nemzedék képviselői: Sütő András, Kányádi Sándor, Páskándi Géza, Székely János. 5. A Forrás nemzedékek meghatározó alakjai a lírában: Szilágyi Domokos, Lászlóffy Aladár, Hervay Gizella, Farkas Árpád, Király László, Magyarai Lajos, Ferenczes István, Csiki László, Markó Béla, Szöcs Géza, Bogdán László, Gittai István, Egyed Emese, Gál Éva Emese, László Noémi, Iancu Laura, Balla Zsófia, Kovács András Ferenc, Orbán János Dénes, illetve a prózában: Szilágyi István, Bálint Tibor, Bodor Ádám, Láng Zsolt, Mózes Attila. 6. A szlovákiai (felvidéki) magyar irodalom kezdetei, intézményrendszerének kialakulása és főbb áramlatai. A Sarló-mozgalom Balogh Edgár vezetésével. Fábry Zoltán irodalomszervező munkássága. Figyelemre méltó szerzők a két világháború között: Győri Dezső, Forbáth Imre, Vozári Dezső (líra), Darkó István, Egri Viktor, Szabó Béla (próza). 7. A „kettős úr” alakváltozatai és kifejezésformái az 1945 utáni felvidéki magyar irodalomban: Dobos László, Duba Gyula, Grendel Lajos (próza), Gál Sándor, Tözsér Árpád, Cselényi László, Zs. Nagy Lajos, Tóth László (líra). 8. A vajdasági magyar irodalom kezdetei, intézményrendszerének létrejötte. Szenteleky Kornél és Csuka Zoltán irodalomszervező munkássága. A Kalangya és a Híd című folyóiratok fontosabb szerzői Sinkó Ervin ösztönző szerepe az újító törekvésekben. Az ötvenes években induló nemzedék alkotói: Fehér Ferenc, Ács Károly, Varga Zoltán, Deák Ferenc. 9. Az Új Symposion nemzedék kiemelkedő szerzői: Tolnai Ottó, Domonkos István, Sziveri János. Az esszé és a kritika jeles művelői: Bányai János, Bosnyák István, Gerold László, Végel László. Egy prózapoétikai szempontból is megkerülhetetlen, szintézisteremtő író: Gion Nándor és egy kiemelkedő jelentőségű kortárs költő: Tari István. 10. A kárpátaljai magyar irodalom sajátosságai és maradandó értékei. A „hatodik síp” jelentősebb képviselői: Kovács Vilmos, Balla D. Károly, Vári Fábrián László, Fodor Géza, Nagy Zoltán Mihály, Füzesi Magda, Finta Éva, Penckófer János. 11. A nyugati magyar irodalom komponensei, műhelyei és jelentősebb eredményei. Figyelemre méltó alkotók az európai diaszpórában: Határ Győző, Cs. Szabó László, Faludy György, Thinsz Géza, Tűz Tamás, Gömöri György, Dedinszky Erika, Sulyok Vince, továbbá a tengeren túli országokban: Bakucz József, Ferdinandy György, Domahidy András, Kemenes Géfia László, Vitéz György, Baránszky László, Horváth Elemér, Kannás Alajos. 12. Az emigráns létforma két lehetséges modellje: Márai Sándor és Wass Albert munkássága.		

Kompetenciák:

Legyen képes a tudás tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazására; legyen képes elősegíteni a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszerének fejlődését; megismertetni a tudományterület szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait; az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségek kialakítására a tanulóknál.

Legyen képes a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, a személyes tapasztalatok tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket használó értékelésére.

Ezáltal a szomszédos országokban Trianon után kialakult kisebbségi (nemzetiségi) magyar irodalmak részben hasonló, részben eltérő feltételrendszeréből adódó azonosságokat és különbségeket nagy biztonsággal fel tudja ismerni.

Az egyes életművekben legyen képes a nagy egészhez gazdagító sajátos értékek felismerésére.

Kötelező irodalom:

- A magyar irodalom története, 1945–1975. IV. A határon túli magyar irodalom. Szerk.: Béládi Miklós. Budapest, 1982. ISBN 9630528150
- Görömbei András: Napjaink kisebbségi magyar irodalma. Budapest, 1993. ISBN 9631848558
- Görömbei András: A hetvenes évek romániai magyar irodalma, I-II. 1983., 1985. ISBN 9634118372, 9634121640
- Nemzetiségi magyar irodalmak az ezredvégen. Szerk.: Görömbei András. Debrecen, 2000. ISBN 9634724329

Ajánlott irodalom:

- Béládi Miklós – Pomogáts Béla – Rónay László: A nyugati magyar irodalom 1945 után. Budapest, 1986. ISBN 9632816358
- Görömbei András: Irodalom és nemzeti önismeret. Budapest, 2003. (45–101.) ISBN 9639402354
- Szakolczay Lajos: Erdélyi ősz. Budapest, 2006. ISBN 963847816
- Bertha Zoltán: Sorstükr. Miskolc, 2001. (60–178.; 197–421.) ISBN 9639280399
-

A kurzust teljesítését segítő (kötelező / ajánlott) digitális tananyagok: -

Oktatásszervezés:

Időpont: Csütörtökönként, 10:00 – 11:40

Helyszín: Pap István Terem: A épület, Líceum, II. emelet, 308-as terem

Szakfelelős:

Tantárgy felelőse: Dr. Kodöböcz Gábor PhD, főiskolai docens, Irodalomtudományi Tanszék,
kodobocz.gabor@uni-eszterhazy.hu

Tantárgy oktatásába bevont oktató: -

**Az oktató fogadóórájának időpontja, helye és a bejelentkezés módja: szerda, 10-11 óra
Líceum, 305-ös iroda.**

Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: kodigabi@gmail.com

A csoportos online kommunikáció módja és helye: nincs

Időpont	Tananyag
2020. szeptember 17.	A határon túli magyar irodalom fogalmi lehetőségei
2020. szeptember 24.	Trianon visszhangja és következményei a magyar irodalomban
2020. október 1.	A romániai magyar irodalom története 1919-től napjainkig

2020. október 8.	Az erdélyi magyar irodalom esztétikai sokszínűsége és világképi gazdagsága 1944 után
2020. október 15..	A Forrás nemzedékek meghatározó alakjai a lírában, illetve a prózában
2020. október 22.	A szlovákiai (felvidéki) magyar irodalom kezdetei, intézményrendszerének kialakulása és főbb áramlatai
2020. október 29.	OSZI SZÜNET
2020. november 5.	A „kettős űr” alakváltozatai és kifejezésformái az 1945 utáni felvidéki magyar irodalomban
2020. november 12.	A vajdasági magyar irodalom kezdetei, intézményrendszerének létrejötte
2020. november 19.	Az Új Symposion nemzedék kiemelkedő szerzői
2020. november 26.	A kárpátaljai magyar irodalom sajátosságai és maradandó értékei
2020. december 3.	A nyugati magyar irodalom komponensei, műhelyei és jelentősebb eredményei. Figyelemre méltó alkotók az európai diaszpórában.
2020. december 10.	Az emigráns létforma két lehetséges modellje: Márai Sándor és Wass Albert munkássága
2020. december 17.	Féléves munka értékelése